

**Workshop om
Rammeaftalen 2018**
- Hvordan skal vi samarbejde
på det specialiserede social-
og undervisningsområde?

KOM OG BIDRAG TIL RAMMERNE FOR DET NORDJYSKE SAMARBEJDE PÅ SOCIALOMRÅDET

6. februar 2017 kl. 8.30-16.00
Comwell Hotel Hvide Hus, Aalborg

Invitation

Du inviteres til en dag, hvor du har mulighed for at komme med input til, hvad de nordjyske kommuner og regionen skal samarbejde om de næste to år på det specialiserede social- og undervisningsområde.

Har du viden om tendenserne og de strategiske perspektiver for socialområdet og har bud på, hvordan det nordjyske samarbejde kan løfte området til gavn for borgeren? Så mød op og deltag i dialogen herom. Kom og få indflydelse på den fælles politiske retning for Nordjylland inden for det specialiserede social- og undervisningsområde.

Dagen er målrettet ledere og strategiske nøglepersoner i de nordjyske kommuner og regionen samt brugerorganisationer med særligt kendskab til det specialiserede social- og undervisningsområde.

Vi glæder os til, at kunne byde dig velkommen til en inspirerende dag med tid til netværk og dialog.

Vel mødt!

Med venlig hilsen

Sekretariat for Rammeaftaler

Deltagere

Der lægges op til, at kommunerne og regionen deltager med ledere, chefer eller strategiske nøglepersoner på følgende områder:

Fra myndighedsniveau

1-2 repræsentanter fra børne- og ungeområdet

1-2 repræsentanter fra voksenområdet

Fra driftsherreniveau

1-2 repræsentanter fra børne- og ungeområdet

1-2 repræsentanter fra voksenområdet

Fra brugerorganisationer

Repræsentanter med bredt kendskab til tendenser og udfordringer på det specialiserede socialområde set fra borgerens perspektiv

Formål med dagen

Byrådene i Nordjylland og Regionsrådet ønsker fokus på, hvor det giver mening at samarbejde på det specialiserede social- og undervisningsområde. Ønsket er at løfte vores gode nordjyske samarbejde til et endnu højere niveau ved at gøre Rammeaftalen *mindre bureaukratisk og mere fagligt inddragende*.

Rammeaftalen danner rammen for samarbejdet på det specialiserede social- og undervisningsområde i Nordjylland. I Rammeaftalen udpeges områder, hvor man på tværs af kommunerne ønsker at samarbejde med henblik på at løfte det pågældende område til fordel for borgeren. Rammeaftalen har dog været for kompleks med for lidt politisk fokus og for meget fokus på det tekniske frem for det faglige. Dette ønsker de nordjyske byråd og Regionsrådet nu ændret!

Derfor inviteres du til dialog om det nordjyske samarbejde på det specialiserede social- og undervisningsområde. Gennem dialog med brugerorganisationer samt kommunale og regionale ledere skal det sikres, at der kommer mere fokus på fagligheden. Formålet er at sætte skarpt på, hvor og hvordan det er meningsfuldt at samarbejde på tværs af kommunerne i Nordjylland og regionen.

Resultaterne fra workshoppen vil danne udgangspunkt for en politisk temadag, hvor der skal sættes en fælles politisk retning

for det specialiserede social- og undervisningsområde i Nordjylland. Dermed skal workshoppen og den politiske temadag tilsammen sikre, at samarbejdet på tværs af kommunerne og regionen håndterer aktuelle problemstillinger, og sætter en *fælles politisk retning* på baggrund af de udfordringer, der opleves på tværs af kommuner, region og brugerorganisationer.

I videoen nedenfor kan du høre mere om baggrunden og forventningerne til workshoppen og det endelige resultat.

PROGRAM

- 08.30** Morgenmad og indskrivning
- 09.00** Åbning af dagen
- 09.30** Session 1: Temadrøftelser om "Mestring af eget liv"
- 12.00** Frokost
- 12.45** Session 2: Temadrøftelser om "Målgrupper – konkrete udfordringer"
- 14.20** Incitament for det gode samarbejde – styring og økonomi
- 15.45** Afrunding
- 16.00** Tak for i dag

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Tid og sted: Mandag d. 6. februar 2017, kl. 08.30 – 16.00
Comwell Det Hvide Hus, Aalborg
Vesterbro 2, 9000 Aalborg

Tilmeldingsfrist: 26. januar 2017

Praktiske oplysninger:

Afbud: Ved afbud, bedes du kontakte:
rammeaftalesekretariat@aalborg.dk
2520 1574/2520 1575

Parkering: Der er p-pladser foran hotellet samt i hotellets
parkeringskælder

Arrangør: Arrangementet afholdes i regi af Sekretariatet for
Rammeaftaler. Sekretariatets formål er at under-
støtte udvikling og sikre et godt fælleskommunalt
samarbejde på det specialiserede social- og un-
dervisningsområde.

Se mere på www.rammeaftalernord.dk

TILMELDING

Du tilmelder dig dagen her: [Link til tilmelding](#)

I forbindelse med tilmeldingen skal du vælge, hvilke
temaer du er interesseret i at drøfte på dagen. Du
kan læse mere om temaerne på de efterfølgende si-
der.

TEMAER

Gennem 10 temaer lægges der op til drøftelser med fokus på det meningsfulde samarbejde på det specialiserede social- og undervisningsområde i Nordjylland.

Temaerne er fordelt på to sessioner, hvor deltagerne i grupper skal drøfte de temaer, som de har størst viden om og interesse i. I den workshoppen skal du vælge, hvilke temaer du vil arbejde med på dagen. I den første session sættes der fokus på, hvordan man kan arbejde med mestring af eget liv. I den anden session sættes der fokus på konkrete målgruppespecifikke udfordringer.

Temaerne er valgt med udgangspunkt i indmeldinger fra kommuner, region og brugerorganisationerne, samt den fælleskommunale temadag den 24. oktober 2016.

SESSION 1:
BORGERENS MESTRING
AF EGET LIV

SESSION 2:
MÅLGRUPPER – KONKRETE
UDFORDRINGER

RAMMEAFTALEN
FOR DET SPECIALISEREDE
SOCIALOMRÅDE

NORDJYLLAND

Vælg 2 temaer

Vælg 1 tema

Tema 1: Rehabilitering
Tema 2: Velfærdsteknologi
Tema 3: Fokus på beskæftigelse
Tema 4: Sociale relationer
Tema 5: Forskning, metode og evidens

Tema A: Flere hjemløse
Tema B: Flere ældre med handicap
Tema C: Flere børn og unge med selvskadende adfærd
Tema D: Skolegang for børn og unge med autisme og ADHD
Tema E: Snitflader til behandlingspsykiatrien

SESSION 1: BORGERENS MESTRING AF EGET LIV

Mestring af eget liv er valgt som et overordnet emne for den første session af temadrøftelser. Det handler om, at indsatsen til borgeren skal bidrage til at skabe rammerne for, at borgeren i højere grad kan varetage egne værdier, ønsker og behov. Det giver livskvalitet og frihed.

Borgerens rolle ændres i dette perspektiv fra den traditionelle rolle som modtager af en ydelse til en mere aktiv rolle som samarbejdspartner.

Kommunalt set har der været arbejdet med mestring af eget liv i mange år, men på workshoppen ønskes det, at der sættes fokus på, hvordan vi fælleskommunalt kan arbejde med at optimere dette. For at rammesætte drøftelserne er der udvalgt en række temaer, som sætter rammerne for drøftelser om, hvordan der fælleskommunalt kan arbejdes med at optimere borgerens mestring af eget liv på det specialiserede socialområde.

Vælg 2 temaer

Ved tilmelding til workshoppen skal du vælge 2 temaer om mestring af eget liv.

TEMA

1

REHABILITERING

Rehabilitering har i de seneste år været et gennemgående fokus på socialområdet. Rehabiliteringsperspektivet vedrører målrettet opbygning af praktiske eller sociale kompetencer, og hvor der i samarbejde med borgeren arbejdes med at udvikle evnen til at tage ansvar og aktiv del i eget liv. Som modsætning til rehabilitering er indsatser, der har en mere omsorgspræget karakter, hvor det drejer sig om at kunne vedligeholde funktioner. I langt de fleste tilfælde kan der arbejdes med begge spor samtidig.

Erfaringerne med et rehabiliterende perspektiv er positive i form af, at det øger borgerens evne til at mestre eget liv. En ny KORA undersøgelse peger endvidere på, at det ikke kun er borgerne, der profiterer af et rehabiliterende perspektiv, også medarbejdernes arbejdsglæde stiger, når man arbejder rehabiliterende.

Fokus for drøftelserne

Der ønskes, at sætte fokus på, om der er særlige udfordringer i at arbejde med rehabilitering, samt om der er nogle aspekter af rehabilitering, hvor man kan forestille sig, at det giver mening at samarbejde på tværs af kommunerne i stedet for, at man udelukkende arbejder med det hver især.

VELFÆRDSTEKNOLOGI

Der er stort potentiale i nye teknologier og digitale løsninger på socialområdet. Teknologi kan bidrage til at understøtte mestring af eget liv, det kan skabe højere kvalitet i velfærdsydelser, og det kan også være en del af svaret, når der skal ydes service til flere borgere inden for samme budgetramme.

Velfærdsteknologi er mange ting. Det kan være teknologier, der bruges i samfundet i almindelighed som smartphones og tablets eller det kan være i form af teknologi, der er specialdesignet til at imødekomme bestemte målgruppers behov. Det kan også være digitale løsninger, der gør personalets dokumentationsprocesser nemmere eller bistår med risikovurdering. Velfærdsteknologi er blandt andet meget anvendt inden for ældreområdet, og mange kommuner har de seneste år arbejdet med at overføre erfaringerne fra ældreområdet til andre områder og skabe nye erfaringer om velfærdsteknologi på socialområdet.

Fokus for drøftelserne

Der ønskes, at sætte fokus på, om der er særlige udfordringer i at arbejde med velfærdsteknologi, samt om der er nogle aspekter af velfærdsteknologi, hvor man kan forestille sig, at det giver mening at samarbejde på tværs af kommunerne i stedet for, at man udelukkende arbejder med det hver især.

FOKUS PÅ BESKÆFTIGELSE

Arbejdet er en stor del af mange menneskers identitet og kan være med til at give sociale relationer i dagligdagen. Derfor kan beskæftigelse også være et vigtigt mål for eller en del af arbejdet med mestring af eget liv, især når borgeren inddrages i eget udviklingsforløb.

Der er i de senere år gennemført en række arbejdsmarkedsreformer, som betyder, at borgere ikke i samme grad som tidligere bliver tildelt førtidspension, heller ikke borgere med handicaps og diagnoser. Det giver et naturligt fokus på, hvordan man kan give borgeren en tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsesområdet. Men det kan også give særlige udfordringer, hvor både borgeren og kommunen skal tænke og agere på nye måder. Dette kan i vid udstrækning håndteres internt i de enkelte kommuner - i et samarbejde mellem socialområdet og beskæftigelsesområdet, men andre gange vil samarbejdet skulle ske på tværs af kommunegrænser. Under alle omstændigheder er det en udfordring, som går på tværs af de nordjyske kommuner.

Fokus for drøftelserne

Der ønskes, at sætte fokus på, om der er særlige udfordringer i at arbejde med fokus på beskæftigelse, samt om der er nogle aspekter heraf, hvor man kan forestille sig, at det giver mening at samarbejde på tværs af kommunerne i stedet for, at man udelukkende arbejder med det hver især.

TEMA

4

SOCIALE RELATIONER

Flere peger på, at relationer er afgørende for at leve et godt liv, og når man har fokus på mestring af eget liv er det interessant at se på, hvordan netværket kan inddrages mere for at understøtte borgerne i at nå deres mål.

Det er samtidig vigtigt, at det offentlige ikke bliver det primære netværk over en længere periode for borgerne på det specialiserede socialområde. Derfor arbejder flere og flere kommuner med sociale relationer. Det kan for eksempel være ved at inddrage civilsamfundet i form af organisationer eller frivillige eller det kan være gennem målrettet arbejde med fritidsaktiviteter eller fokus på borgerens eksisterende netværk eller familie.

Fokus for drøftelserne

Der ønskes, at sætte fokus på, om der er særlige udfordringer i at arbejde med sociale relationer, samt om der er nogle aspekter af arbejdet med sociale relationer, hvor man kan forestille sig, at det giver mening at samarbejde på tværs af kommunerne i stedet for, at man udelukkende arbejder med det hver især.

HVAD VIRKER – FORSKNING, METODE OG EVIDENS?

Vidensgenerering har præget de seneste års udviklingsarbejde på socialområdet. Det handler kort sagt om, hvordan vi kan blive klogere på det arbejde, der udføres på socialområdet. Hvad virker, hvornår og for hvem? Det store fokus på evidens begynder dog at blive afløst af et mere vidensbaseret fokus, hvor det handler om at strukturere sin viden og sine praktiske erfaringer samt at udnytte den viden, der allerede er om, hvad der virker.

Der er stort potentiale i at få udbredt den viden, der eksisterer. Det kan eksempelvis være ved at intensivere samarbejdet med forskningsområdet, lære af hinandens erfaringer, søge fundraising midler på tværs af organisationerne eller gå sammen om særlige projekter inden for området.

Fokus for drøftelserne

Der ønskes, at sætte fokus på, om der er særlige udfordringer i at arbejde med forskning, metode og evidens, samt om der er nogle aspekter, hvor man kan forestille sig, at det giver mening at samarbejde på tværs af kommunerne i stedet for, at man udelukkende arbejder med det hver især.

SESSION 2: MÅLGRUPPER – KONKRETE UDFORDRINGER

I det fælleskommunale samarbejde bliver det løbende meldt ind, at der er målgrupper, som bliver større eller mindre eller udvikler sig i specifikke retninger. Disse målgrupper ønsker man at sætte skarpt på. Dels fordi man ønsker at sikre, at der er det rigtige udbud af højt specialiserede ydelser, og dels for at undersøge om der er områder, hvor det giver mening at vi løfter i fælles flok på tværs af organisationerne.

For at rammesætte drøftelserne på workshoppen om de målgruppenspecifikke udfordringer, er der udvalgt en række målgrupper, som der ønskes dialog om. De udvalgte målgrupper er valgt efter indmeldinger fra kommunerne, regionen og brugerorganisationernes repræsentanter i dialogforum.

Vælg 1 tema

Ved tilmelding til workshoppen skal du vælge 1 tema om målgruppenspecifikke udfordringer

TEMA

A

FLERE HJEMLØSE

Hjemløshed er et samspil af flere faktorer som arbejdsløshed, misbrug, psykisk sygdom og lignende. Det betyder, at det er en gruppe af meget sammensatte borgere, hvilket også gør, at der er behov for særlige og sammensatte indsatser, når de berørte skal hjælpes. Der er ca. 6.000 hjemløse i Danmark, og antallet har været stigende i en årrække. Nye tal viser da også, at forsorgshjemmene er pressede eftersom belægningsen er høj og liggetiden stiger, og som konsekvens heraf bliver der på landsplan afvist flere borgere.

Opgørelser viser, at der særligt er en stigning i unge hjemløse. Forklaringerne til stigningen er ikke entydige, men flere peger på at de seneste kontanthjælpsreformer, kan have været med til at skubbe til udviklingen eftersom kontanthjælpsloft, uddannelseshjælp og lignende tiltag betyder færre indtægter, og at det dermed bliver sværere for bl.a. socialt udsatte at finde en bolig, der er til at betale.

Fokus for drøftelserne

Der ønskes, at sætte fokus på, om der er særlige udfordringer i forhold til flere hjemløse, samt om der er nogle aspekter, hvor man kan forestille sig, at det giver mening at samarbejde på tværs af kommunerne i stedet for, at man udelukkende arbejder med det hver især.

TEMA

B

FLERE ÆLDRE MED HANDICAP

Efterhånden som gennemsnitslevealderen stiger, bliver der også flere ældre med handicaps og/eller diagnoser, hvilket giver nye problemstillinger.

Kombinationen af alderdom og handicap eller diagnoser kan give nye problemstillinger for de enkelte borgere. Med alderdommen kan følge demens, sundhedsmæssige udfordringer eller andet. Det betyder at borgerne kan have brug for andre ydelser og en anden ekspertise. Det kan enten være kompetencer, der i højere grad omhandler pleje og omsorg eksempelvis fordi borgerens diagnose bliver mindre udpræget med tiden eller at handicappet/diagnosen bliver sekundær, og borgeren blot har behov for en regulær plejehjemsplads. Det kan også være mere specialiserede kompetencer inden for socialområdet. Eksempelvis kan det kræve noget andet at arbejde med borgere med autisme, der også har demens, ligesom udviklingshæmmede ældre borgere kan have behov for særlige socialfaglige kompetencer.

Fokus for drøftelserne

Der ønskes, at sætte fokus på, om der er særlige udfordringer i forhold til flere ældre på med handicap, samt om der er nogle aspekter, hvor man kan forestille sig, at det giver mening at samarbejde på tværs af kommunerne i stedet for, at man udelukkende arbejder med det hver især.

TEMA

C

FLERE BØRN OG UNGE MED SELVSKADENDE ADFÆRD

Flere kommuner i Nordjylland peger på, at der opleves en stigning af børn og unge med svær selvskadende adfærd. Disse børn og unge har en sådan adfærd, at det kræver et meget tæt samarbejde med behandlingspsykiatrien.

Fælles for målgruppen er, at de har en selvskadende adfærd, men årsagen er ikke entydig. Der kan i virkeligheden herske tvivl om, hvorvidt det er en samlet målgruppe, eftersom årsagerne til adfærden er så forskellige. Ligeledes kan den selvskadende adfærd opleves som den primære udfordring eller som en sekundær eller tilmed tertiær udfordring. Behovene for indsatser og tilbud er derfor ligeledes særdeles forskellige.

På trods af de store forskelle i årsag og behov, så sættes der i dette tema fokus på, at der opleves en stigning i antallet af børn og unge med selvskadende adfærd. Hvordan håndteres dette således, at de unge får den bedst mulige indsats, og er det en udfordring, der bedst håndteres i de enkelte kommuner og behandlingspsykiatrien eller kan der være aspekter, der med fordel kan håndteres i samarbejde på tværs af kommunerne og regionens socialområde?

Fokus for drøftelserne

Der ønskes, at sætte fokus på, om der er særlige udfordringer i forhold til børn og unge med selvskadende adfærd, samt om der er nogle aspekter, hvor man kan forestille sig, at det giver mening at samarbejde på tværs af kommunerne i stedet for, at man udelukkende arbejder med det hver især.

TEMA

D

SKOLEGANG FOR BØRN OG UNGE MED AUTISME OG ADHD

Undersøgelser viser, at flere og flere børn og unge med autisme og ADHD holdes hjemme fra skole. Det gælder både børn, der bor hjemme ved forældrene og børn, der bor på et døgntilbud. Der kan være mange forskellige årsager til, hvorfor børnene ikke deltager i skoletilbudene, hvilket går lige fra manglende forventningsafstemning mellem skoletilbuddet og forældrene til, at barnet udvikler angst eller på anden måde hæmmes i at kunne deltage i undervisningen.

Flere af de nordjyske kommuner melder, at skolevægtring blandt børn og unge med autisme og ADHD er en udfordring – en udfordring, som bliver stadig større i takt med at flere og flere børn og unge udvikler skolevægtring. Der er således et behov for at afdække årsagerne til, hvorfor barnet ikke deltager, ligesom der er behov for nye tilgange og metoder.

Fokus for drøftelserne

Der ønskes, at sætte fokus på, om der er særlige udfordringer i at arbejde med skolegang for børn og unge med autisme og ADHD samt om der er nogle aspekter af arbejdet, hvor man kan forestille sig, at det giver mening at samarbejde på tværs af kommunerne i stedet for, at man udelukkende arbejder med det hver især.

TEMA

E

SNITFLADER TIL BEHANDLINGSPSYKIATRIEN

Det specialiserede socialområde har flere snitflader til behandlingspsykiatrien og gode overgange mellem sektorerne er af den allerstørste nødvendighed.

Det er ganske vist de samme borgere, der kan gå igen i behandlingspsykiatrien og det specialiserede socialområde, men lovgrundlaget, formålet med borgerens indsats samt fagpersonalets uddannelse, kompetencer og fokus er ofte forskellige. Det er vigtigt, at fokus er på borgeren frem for det strukturelle. Men sikrer vi dette godt nok, og hvis ikke hvordan gør vi det så?

Fokus for drøftelserne

Der ønskes, at sætte fokus på, om der er særlige udfordringer i forhold til snitflader til behandlingspsykiatrien, samt om der er nogle aspekter, hvor man kan forestille sig, at det giver mening at samarbejde på tværs af kommunerne i stedet for, at man udelukkende arbejder med det hver især.

Arrangører

KKR
Nordjylland

THISTED KOMMUNE

Hjørring Kommune

Sekretariat
for rammeaftaler

JAMMERBUGT
KOMMUNE